

SYLABUS
DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2023/2024-2024/2025
(skrajne daty)
Rok akademicki 2023/2024

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	WYBRANE ZAGADNIENIA Z ANTROPOLOGII KULTURY
Kod przedmiotu*	
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Kolegium Nauk Humanistycznych
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Archeologii
Kierunek studiów	Archeologia
Poziom studiów	studia II stopnia
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	I rok, 2 semestr
Rodzaj przedmiotu	podstawowy
Język wykładowy	polski
Koordinator	Prof. dr hab. Małgorzata Rybicka
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	Prof. dr hab. Małgorzata Rybicka (15 godz.) Dr Dariusz Król (15 godz.)

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
2			30						3

1.2. Sposób realizacji zajęć

X zajęcia w formie tradycyjnej

- zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

ZALICZENIE Z OCENĄ

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Wiedza ogólnohumanistyczna

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	Zapoznanie studentów z pojęciami dotyczącymi relacji kultura kontra natura
C2	Zapoznanie studentów z antropologicznymi definicjami kryzysu norm i kryzysu kultury
C3	Zapoznanie studentów z podstawowymi z analizą strukturalną na przykładzie dorobku C. Levi-Straussa
C4	Zapoznanie studentów z podstawowymi instytucjami kształtującymi tożsamość kultury
C5	Zapoznanie studentów ze znaczeniem rytuału i magii w kulturze
C6	Zapoznanie studentów z miejscem jednostki, rodziny i etnosu w kulturze
C7	Zapoznanie studentów z podstawowymi teoriami zmiany kulturowej
C8	Zapoznanie studentów z procesami zachodzącymi na pograniczach odmiennych kultur
C9	Zapoznanie studentów z postrzeganiem przestrzeni w kulturze

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu STUDENT:	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
EK_01	DEFINIUJE POJĘCIA ZWIĄZANE Z KULTURĄ	K_Wo1-03; K_Wo6-10; K_U01-07; 10; K_K01-04
EK_02	CHARAKTERYZUJE PODSTAWOWE ELEMENTY KRYZYSU KULTURY	K_Wo1-03; K_Wo6-10; K_U01-07; 10; K_K01-04
EK_03	WYJAŚNIA PROCESY ZMIANY KULTUROWEJ	K_Wo1-03; K_Wo6-10; K_U01-07; 10; K_K01-04
EK_04	UMIEJSCAWIA ZNACZENIE CZASU I PRZESTRZENI W KULTURZE	K_Wo1-03; K_Wo6-10; K_U01-07; 10; K_K01-04
EK_05	CHARAKTERYZUJE PODSTAWOWE ZNACZENIE MAGII < RELIGII W KULTURZE	K_Wo1-03; K_Wo6-10; K_U01-07; 10; K_K01-04
EK_06	CHARAKTERYZUJE RELACJE CZŁOWIEK-ŚRODOWISKO NATURALNE W KULTURACH	K_Wo1-03; K_Wo6-10; K_U01-07; 10; K_K01-04
EK_07	OPISUJE JAK KONTAKTY KULTUROWE ZMIENIAJĄ KULTURY	K_Wo1-03; K_Wo6-10; K_U01-07; 10; K_K01-04
EK_08	CHARAKTERYZUJE JAK POJAWIAJĄ SIĘ NOWE CECHY W KULTURZE I JAK NASTĘPUJE ZMIANA KULTUROWA	K_Wo1-03; K_Wo6-10; K_U01-07; 10; K_K01-04

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

3.3 Treści programowe

A. Problematyka zajęć

Treści merytoryczne
DEFINICJA KULTURY/NATURY
RÓŻNORODNOŚĆ KULTUR
ANALIZA STRUKTURALNA I JEJ ZNACZENIE DLA ZROZUMIENIA KULTURY
JAKIE ZNACZENIE MA MAGIA W KULTURZE
JAKIE ZNACZENIE W KULTURZE MA INSTYTUCJA KULA
JAK PRZESTRZEN I CZAS DEFINIUJE KULTURY
JAK KULTURA DEFINIUJE RODZINĘ I JEDNOSTKĘ
CO TO JEST KRYZYS KULTURY
CO UTRZYMUJE TOŻSAMOŚĆ KULTURY
JAKIE PROCESY ZMIENIAJĄ KULTURY
Treści merytoryczne
Człowiek a środowisko – wybrane przykłady adaptacji do środowiska naturalnego
Formy zróżnicowania społecznego – więzy krwi i powinowactwo
Formy zróżnicowania społecznego – hierarchizacja i organizacje polityczne
Etniczność i wielokulturowość
System wyobrażeń o świecie – myślenie pierwotne
Antropologia śmierci – problem przemijania

3.4 Metody dydaktyczne

Wykład z prezentacją multimedialną, analiza tekstów z dyskusją

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	zaliczenie ustne, dyskusja	KONWERSATORIUM
EK_02	zaliczenie ustne, dyskusja	KONWERSATORIUM
EK_03	zaliczenie ustne, dyskusja	KONWERSATORIUM
EK_04	zaliczenie ustne, dyskusja	KONWERSATORIUM
EK_05	zaliczenie ustne, dyskusja	KONWERSATORIUM
EK_06	zaliczenie ustne, dyskusja	KONWERSATORIUM
EK_07	zaliczenie ustne, dyskusja	KONWERSATORIUM
EK_08	zaliczenie ustne, dyskusja	KONWERSATORIUM

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Wykazanie się wiedzą o informacjach zawartych w literaturze i przekazaną w trakcie wykładów; aktywny udział w zajęciach

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	30
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	10
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	35
SUMA GODZIN	75
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	3

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	Nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	Nie dotyczy

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

Olszewska-Dyoniziak B., 1991 Człowiek –Kultura-Osobowość. Kraków

Thomas L-V., 1991 Trup, Łódź

Mead M., 1978 Kultura I tożsamość, Warszawa

Salomon N., 1996 Judaizm, Warszawa

Mauss M, . 1973 *Socjologia i antropologia*, Warszawa (wybrane eseje).

Stiller R., 1980 Gilgamesz, Warszawa

Levi-Strauss C.

1985 Drogi masek, Łódź

Smutek tropików, Warszawa

Hall E., 1976 Ukryty wymiar, Warszawa

Świderek A., Kiedy piaski egipskie przemówiły po grecku, Warszawa

Morin E., 1977 Zagubiony paradygmat –natura ludzka, Warszawa

Malinowski B., 1986 Ogrody koralowe i ich magia, Warszawa

Literatura uzupełniająca:

1981 Pieśń o Rolandzie, Warszawa

2005 Tajna Historia Mongołów, Warszawa

Homer

2003 Odyseja, Wrocław

Homer

1972 Iliada, Kraków

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej

Załącznik nr 1.5 do Zarządzenia Rektora UR nr 12/2019

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA .2020/2021.

(skrajne daty)

Rok akademicki .

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	ARCHEOLOGIA NEOLITU
Kod przedmiotu*	
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Instytut Archeologii
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Archeologii
Kierunek studiów	Archeologia
Poziom studiów	I stopień
Profil	Ogólnoakademicki
Forma studiów	Stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	I rok, II semestr
Rodzaj przedmiotu	Wykład, ćwiczenia
Język wykładowy	Polski
Koordynator	PROF. dr hab. Andrzej Pelisiak
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	Prof. dr hab. Małgorzata Rybicka Prof. dr hab. Andrzej Pelisiak

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
II	45								6

1.2. Sposób realizacji zajęć

zajęcia w formie tradycyjnej

zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Podstawowa wiedza o neolicie ziem polskich, wiedza z zakresu wcześniejszych epok pradziejów

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	Zapoznanie studentów z pojęciami dotyczącymi neolitu i neolityzacji
C2	Zapoznanie studentów z taksonomią kulturową neolitu starożytności
C3	Zapoznanie studentów z podstawowymi cechami osadnictwa, gospodarki i organizacji społecznej społeczności neolitycznych
C4	Zapoznanie studentów z podstawowymi elementami kultury materialnej;
C5	Zapoznanie studentów z relacjami człowiek-środowisko naturalne;
C6	Zapoznanie studentów z kontaktami wewnątrz- i międzyregionalnymi.
C7	Zapoznanie studentów z podstawowymi teoriami zmiany kulturowej
C8	Zapoznanie studentów z procesami zachodzącymi na pograniczach odmiennych kultur

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych ²
EK_01	DEFINIUJE POJĘCIA ZWIĄZANE Z NEOLITYZACJĄ I NEOLITEM	K_W01-03; K_W06-10; K_U01-07; 10; K_K01-04
EK_02	CHARAKTERYZUJE PODSTAWOWE ELEMENTY OSADNICTWA, GOSPODARKI, ORGANIZACJI SPOŁECZNEJ SPOŁECZNOŚCI NEOLITYCZNYCH	K_W01-03; K_W06-10; K_U01-07; 10; K_K01-04
EK_03	WYJAŚNIA PROCESY NEOLITYZACJI I ROZPRZESTRZENIANIA SIĘ IDEI NEOLITYCZNYCH.	K_W01-03; K_W06-10; K_U01-07; 10; K_K01-04
EK_04	UMIEJSCAWIA W CZASIE I PRZESTRZENI GŁÓWNE KULTURY NEOLITYCZNE.	K_W01-03; K_W06-10; K_U01-07; 10; K_K01-04
EK_05	CHARAKTERYZUJE PODSTAWOWE ELEMENTY KULTURY MATERIALNEJ SPOŁECZNOŚCI NEOLITYCZNYCH.	K_W01-03; K_W06-10; K_U01-07; 10; K_K01-04
EK_06	CHARAKTERYZUJE RELACJE CZŁOWIEK-ŚRODOWISKO NATURALNE.	K_W01-03; K_W06-10; K_U01-07; 10; K_K01-04

² W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

EK_07	OPISUJE KONTAKTY REGIONALNE I MIĘDZYREGIONALNE.	K_W01-03; K_W06-10; K_U01-07; 10; K_K01-04
EK-08	CHARAKTERYZUJE PODSTAWOWE EUROPEJSKIE POGRANICZA KULTUROWE.	K_W01-03; K_W06-10; K_U01-07; 10; K_K01-04

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
Neolit – definicje.
Centra neolityzacji na świecie – ogólna charakterystyka
Środkowo i Bliskowschodnie centra neolityzacji
Neolit preceramiczny
Neolit na Środkowym- i Bliskim Wschodzie – przykłady
Początki neolitu w Europie – Tesalia, wyspy greckie
Neolit Bałkanów – początek wypasów sezonowych
Neolit wybrzeży – krąg impresso-cardium
Początki neolity środkowoeuropejskiego
Cykl wstęgowy
Neolit Europy zachodniej i wysp brytyjskich
Neolit strefy wokółalpejskiej
Eneolit środkowej Europy i „secondary product revolution”
Neolit i eneolit wschodnich Bałkanów – początki stratyfikacji społecznej
Neolit Europy środkowej
Trichterbecherkomplex
Kultury megalityczne Europy środkowej
Krąg badeński
Kultury paraneolityczne i subneolityczne
Kultury stepowe
Krąg Cucuteni-Trypole – wielkie pogranicza kulturowe
Pogranicze kulturowe Trypole- zachodni krąg kulturowy
Spółeczności pasterskie późnego neolitu

B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

Treści merytoryczne

3.4 Metody dydaktyczne

Np.:

Wykład: *wykład problemowy, wykład z prezentacją multimedialną, metody kształcenia na odległość*

Ćwiczenia: *analiza tekstów z dyskusją, metoda projektów (projekt badawczy, wdrożeniowy, praktyczny), praca w grupach (rozwiązywanie zadań, dyskusja), gry dydaktyczne, metody kształcenia na odległość*

Laboratorium: *wykonywanie doświadczeń, projektowanie doświadczeń*

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	egzamin ustny	W
EK_02	egzamin ustny	W
EK_03	egzamin ustny	W
EK_04	egzamin ustny	W
EK_05	egzamin ustny	W
EK_06	egzamin ustny	W
EK_07	egzamin ustny	W
EK_08	egzamin ustny	W

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Wykazanie się wiedzą o informacjach zawartych w literaturze i przekazaną w trakcie wykładów

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	45
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	25
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	80
SUMA GODZIN	150
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	6

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

Fudziński M, Paner H. (red.)

2009 Aktualne problemy epoki kamienia na Pomorzu, Gdańsk

Czerniak L.

1980 Rozwój społeczeństw kultury późnej ceramiki wstęgowej na Kujawach, Poznań.

Grygiel R.

2004 Neolit i początki epoki brązu w rejonie Brześcia Kujawskiego i Osłonek, t.I, Łódź

2008 Neolit i początki epoki brązu w rejonie Brześcia Kujawskiego i Osłonek, t. II, Łódź

2016 Neolit i początki epoki brązu w rejonie Brześcia Kujawskiego i Osłonek, t.II, Łódź.

Hensel W., Wiślański T.

1979 (red.) Prahistoria ziem polskich, t. II, Neolit, Wrocław.

Kruk J.

2008 Wzory przeszłości. Studia nad neolitem środkowym i późnym, Kraków

Kruk J., Milisauskas S.

1999 Rozkwit i upadek społeczeństw rolniczych neolitu. Kraków.

Kukawka S.

2010, Subneolit północno-wschodnioeuropejski na Niziu Polskim, Toruń

Nowak M.

2009, Drugi etap neolityzacji ziem polskich, Kraków

Rybicka M.

2017 Kultura trypoliska-kultura pucharów lejkowatych. Natężenie kontaktów i ich chronologia, Rzeszów.

Literatura uzupełniająca:

Kośko A.

1981 *Udział południowo-wschodnioeuropejskich wzorców kulturowych w rozwoju niżowych społeczeństw kultury pucharów lejkowatych*, Poznań.

Kozłowski J.K., Raczky P.

2007 *The Lengyel, Polgar and related cultures in the Middle/Late Neolithic in Central Europe*, Kraków.

Kruk J.

1973 *Studia osadnicze nad neolitem wyżyn lessowych*. Wrocław.

Kruk J.

1980 *Gospodarka w Polsce południowo-wschodniej w V-III tysiącleciu p.n.e.* Wrocław.

Kruk J.,

2008 Wzory przeszłości. Studia nad neolitem środkowym i późnym, Kraków.

Kruk J., Alexandrowicz S. W., Milisauskas S., Śnieszko Z.

1996 *Osadnictwo i zmiany środowiska naturalnego wyżyn lessowych. Studium archeologiczne i paleogeograficzne nad neolitem w dorzeczu Nidzicy*. Kraków.

Kozłowski J., K.

1973 *Archeologia prahistoryczna, cz. II, Młodsza epoka kamienia*, Kraków.

Pelisiak A., Rybicka M., Ralska Jasiewiczowa M.

2006 *From the Mesolithic to Modern Times, Settlement organization and economy recorded in annually laminated sediments of the Lake Gościąg (Central Poland)*, Rzeszów.

Rybicka M.

2004 *Kultura pucharów lejkowatych na Pojezierzu Gostynińskim*, Łęczycza

Szmyt M.

1996 *Spółeczności kultury amfor kulistych na Kujawach*, Poznań.

Włodarczak P.

2006 *Kultura ceramiki sznurowej na Wyżynie Małopolskiej*, Kraków

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej